

ARBETSVANDRINGAR OCH SÄSONGARBETE.

Den under året ojämna tillgången på sysselsättning har på många håll lett till att man under delar av året sökt sig tillfälligt arbete utanför den egna bygden. Fick detta extraarbete regelbundet återkommande karaktär och blev en del av det normala arbetsåret, brukar man tala om arbetsvandring. Ofta var arbetsplatsen eller sysselsättningen densamma år från år. Fanns i den egna bygden vid vissa tidpunkter ett överskott av arbetstillfällen, fick man uppleva arbetsvandringarna från andra håll - i form av ett mer eller mindre omfattande tillskott av säsongarbetare. Avsikten med följande frågor är att utröna den rörliga arbetskraftens ursprung samt arbetstillfällenas art och lokalisering under den tidsperiod, som nås av nu levande minne. Frågelistan utgör på sitt sätt ett led i en pågående undersökning, som är speciellt inriktad på att klarlägga dalkarlarnas arbetsvandringar och det är därför av värde, att särskilt minnen av och uppgifter om dalkarlars säsongarbeten tas med. För nytillkomna frågelistbesvarare är det angeläget att betona vikten av att det anges till vilken socken och by uppgifterna hänföra sig samt ungefärligt årtal. Sagesmannens namn, födelseår och födelseort bör även antecknas. Svaret postas inneslutet i bifogade svarskuvert, som ej behöver frankeras.

Umeå i mars 1962.

1. BRIST PÅ ARBETE.

Har i Er bygd förelegat brist på arbetstillfällen för folk som ej var jordägare eller icke hade bärkraftiga jordbruk och som således var i behov av lönearbete? ² Vilka kategorier människor och vilka åldrar deltog? ³ Fanns det säsongarbeten som man regelbundet uppsökte? ⁴ Vad för slags arbete var det (t.ex. fiske, sågverksarbete, stuveri, skogsdrivning)? ⁵ Var? ⁶ När? ⁷ Ungefär hur många från trakten gav sig iväg? ⁸ Har under de senaste mansåldrarna de tillfälliga sysselsättningarnas art och utsträckning förändrats? ⁹ Av vilka orsaker? ¹⁰ När upphörde arbetsvandringarna? ¹¹ Avlöstes de av t.ex. flyttning till arbetsorten eller emigration?

2. ÖVERSKOTT PÅ ARBETE.

¹ Rådde i Er bygd brist på arbetskraft för vissa behov? ² Varifrån kom de arbetare, som utfyllde bristen? ³ Det talas ofta om värmlänningar, dalkarlar, finnar, lappar - kan Ni närmare precisera deras ursprung (till socken eller by)? ⁴ Hur långt fram i tiden har säsonginvandring skett? ⁵ Var det vanligt, att hela lag anställdes eller var det enstaka arbetare? ⁶ Har säsongarbetarna under olika perioder kommit från skilda håll?

3. SÄSONGARBETARNAS FÖRHÅLLANDEN.

Hur fick man reda på var arbete fanns? ¹ Hade man anställningen ordnad redan vid avfärden hemifrån? ² Gjorde man upp om sällskap med andra från samma trakt? ³ Hur färdades man? ⁴ Uppstod konkurrens med andra ar-

betssökande och vilka uttryck tog den sig? ⁶ Hur gjorde man upp om lön?
⁷ Skilde denna sig från vad ortens befolkning erhöll? ⁸ Hur ordnade man
mat- och bostadsfrågan? ⁹ Fanns särskilda benämningar (t.ex. finnbaracken)
på speciella bostäder för säsongarbetare? ¹⁰ Hur användes fritiden (hemslöjd,
nöjen)? ¹¹ På vad sätt höll man kontakt med hemmet? ¹² Hur var förhållandet
till ortens folk? ¹³ När fackföreningarna tillkom - hur reglerades förhål-
landena till dem? ¹⁴ Hur klarades de tyngre göromålen i hemmet, om det var
husfadern som var borta? ¹⁵ Kom man under arbetet utanför hembygden i
kontakt med nyheter i fråga om tänkesätt, arbetsteknik, verktyg eller
liknande, som man övertog eller köpte in? ¹⁶ Ge exempel!

Finns dagböcker, kassaböcker, brev eller andra handlingar, som be-
rör arbetsvandringarna, bevarade? FFÖN är i så fall tacksamt att få lå-
na in dem för avskrift!

Utsä i mars 1963.

FRÅGELISTA NR 4

1. ARBETS- OCH BOSTADSFRÅGOR
1. Hur i de bygd förhåller sig till arbetstillfällen för folk som
var jordägare eller hade båtbruk och som således var
i behov av lönearbete? Vilka kategorier människor och vilka delar
av byn fanns det säsongarbetare som var lönearbetare? Vad för
slags arbete var det (t.ex. fiskeri, skogsarbete, skiv-
ning)? När? Under hur många månader gav sig iväg? När
under de senaste åren? Vilka kategorier av människor
stämde på lönearbete? Av vilka orsaker? När uppkom
behovet? Avstämde de av t.ex. flyttning till arbetet eller andra
orsaker?

2. FACKFÖRENINGAR

2. Näst i år bygd bygd på arbetstillfällen för vilka behov? Villkoren
som de arbetare, som utövade yrket? Det letas efter en utvärdering
tillräckligt, färmer - kan ni nämna speciella dessa områden
(till exempel eller by)? När lämnat fram i tiden har säsongarbetare
skulle var det vanligt, att dela lag arbetstid eller var det
arbetare? När säsongarbetarna under olika perioder kom till lönearbete?

3. ÖVRIGT

3. Hur fick man reda på var arbetet fanns? - hade man arbetslöshets-
råd eller vilka andra medel? - gjorde man upp en arbetslöshets-
råd eller andra medel? - gjorde man upp en arbetslöshets-
råd eller andra medel? - gjorde man upp en arbetslöshets-
råd eller andra medel?